

stojnikom, čegar soproga je bila taka prijateljica Jonaso, površna, na vsak način prenačljiva; zato sem svetoval Linarju, naj se pritoži, in mu priporočil svojega prijatelja, odvetnika v mestu, ki je slovel zaradi bistrega uma. Temu ga tudi še pisмено posebno priporočim, prepričan, da se bo zlasti te zadeve z marljivostjo lotil.

Prav iz srca me je res veselilo, ko čez nekaj časa pride razsodba višje sodnije, ki strojarja nekrivega spozná. Enako razsodi tudi najvišja sodnija, do katere se je bil Jonas pritožil.

Vsak lahko vidi, da je bil zdaj še le ogenj v strehi. Jonas je memo sosedove hiše kar pihal in stiskal palico v roki. Vendar se ni družega nič zgodilo, ko da so našli Linarjevega pesa kmalu potem mrtvega na vrtu. Bilo mu je zavdano.

Jonasu je vse privoščilo to, kar se mu je zgodilo, posebno še, ker je vsak videl, da ga zares prav tigrova jeza tare. Tržani so bili tudi pripravljeni na to, da bodo zopet kmalu kaj slišali od teh dveh, kajti kjer je žakelj jeze tako prenapolnjen, ko pri Jonasu, tam mora kmalu počiti.

* * *

Jaz sem bil v ta kraj poklican zlasti, ker so jeli prihajati na dan ponarejeni bankovci, in ker je vse kazalo, kakor da bi bila tu kje fabrika. Na svojem prejšnjem kraju sem bil že par takih ponarejevalcev steknil in jih izročil sodniji; pa neko temno in viharo noč so všli iz zapora in tako je bil sled zopet zgubljen. Od moje izurjenosti v teh rečeh se je nadjala višja sodnija, da bom tudi tu morda zasačil hudodelnike, če ne že steknil pravega gnjezda.

Ponarejenih bankovcev je čedalje več prihajalo med ljudi; skoro ni pretekel dan, da ne bi bil kdo zasačen pri tem, ko je hotel katerega izdati. A ti ljudje so bili večidel kmetje, ki so dobili ponarejen denar za živino in poljske pridelke mislé, da je dober. Žandarji so bili noč in dan na nogah, al pripeljali so le ljudi, ki so bili s temi bankovci sami goljufani, kar se je kmalu pokazalo. Jaz sem bil že skoro pol leta tu, a vse moje prizadevanje, preiskovanje, ponočno potovanje — vse je bilo zastonj, ponarejenega denarja je bilo čedalje več med ljudmi. Celó trgovec Jonas mi je izročil tri ponarejene desetake, rekoč, da jih je za les dobil.

Mene je to zeló gnalo. Od višje sodnije sem bil dobil že tudi opombo, naj bom pridnejši, kajti dokazano je, da sled zasačenih bankovcev pelje večidel do tega (mojega) kraja, kjer se potem zgubi.

Da po vsem tem nisem bil židane volje, si vsak lahko misli, dasiravno mi vest ni očitala nikakoršne nemarnosti. Vsak si tedaj tudi lahko misli, kako se mi je razvedrilo lice, ko nekega jutra vstopi žandar Brenta in z vojaškim glasom naznanja:

„Gospod sodnik, zopet enega, ki pa ne bo tak, ko drugi.“

„Le noter ž njim!“ mu velim.

Žandar gre in kmalu potem potisne pred sabo v sobo kmetiča za roke zvezanega; potem mi pomolí zvezek bankovcev, katere je pri njem dobil, ter poroča:

„Tega lumpa sem vjel, ko je v bližnji vasi kupoval par volov in jih hotel plačati s takim-le denarjem.“

Kmet, sicer čedno oblečen in odkritosrčen videti, vzdigne zvezani roki in pravi s tresečim se glasom:

„Joj meni! Da bi bil vedel, da je ta denar ponarejen! Pa saj to ni mogoče! Strojar, ki je včeraj pri meni kože kupoval, mi je še vselej plačal s poštenim denarjem. Jaz ne morem verjeti, da bi bili ti bankovci ponarejeni.“

„Ponarejeni so,“ pravim jaz hitro jih pogledavši; „kje ste jih dobili? Govorite odkritosrčno!“

„O, saj bom, gospod doktor, jaz se še nisem nikdar lagal. Včeraj dopoldne pride k meni strojar, ki je že večkrat kupoval kože od mene, in praša, če imam jih zopet kaj. Imel sem jih pet, dve od svojih volov, tri sem pa v vasi kupil. Pokažem mu jih in ko se zmeniva, mi odšteje za-nje denar v samih bankovcih po deset goldinarjev, naloži kože na voz in se odpelje.“

„Ali ga poznate?“ vprašam in vprem svoje oči va-nj.

„Kaj bi ga ne? Saj sva že večkrat kupčevala in tudi pri mojih sosedih je kupoval. Včeraj je v naši vasi naložil poln voz.“

„Kdo je?“

„Kako se piše, ravno ne vem; pa saj vem za njegovo hišo. Če hočete, gospod doktor, vam jo grem kazat.“

„Ali je tū v trgu?“

„Kje pa? Tam-le doli zraven tistega juda, ki z lesom tržuje.“

„Linar?“ vprašam jaz zavzet.

„Da, da, Linar, prav imate, Linar je, saj sem že slišal njegovo ime. Le prašajte ga, on bo povedal, da je res od mene kupil kože in mi dal za-nje enajst desetakov pa dva goldinarja.“ (Dal. prih.)

Naši dopisi.

Iz Trsta 13. dec. (*Goveja kuga; človeške kozé; čudno vreme; nérodna Rojanska čitalnica.*) Pred 14 dnevi se je živinska kuga v okolico (v Katinaro) priklatala iz Istre, in naš magistrat je ukazal precej obstražiti vse meje, da se kaka žival iz okuženih sosesčin v našo okolico ne prikrade, in prepovedal vvaževati senó, rabljeno orodje itd. iz takih krajev. — V mestu se je ustanovilo, ni še dolgo tega, zdravniško društvo, katero pa še pričakuje potrjenja svojih pravil. Iz slabega na slabejše: Te dni so se iz ptujih dežel (iz Bizancije in Italije) po morji kozavi ljudje v Trst pripeljali in velika nevarnost je, da ne bi se ta kužna bolezen razširila, ki je v preteklih letih že toliko in toliko ljudi v našem mestu že pomorila. Tudi vreme je taki strašni morivki ugodno, namreč: južno gorko, za tukajšne kmete pa razun bolezni še osodepolno zato, ker ne morejo svojih del na polji izvrševati. Zdaj je skrajni čas namreč, da se oljke obelijo in olje ravna, ali v takem blatu, kam bo šel delavec? Ozimino tudi v teh časih pri nas sejejo, ali nemogoče je prvo ko drugo. Še sam sv. Miklavž nas ni mogel po svoji stari navadi obiskati in naše mlade po godu razveseliti, marveč truden mislil je bolj le na večja društva v mestu. Prav pa bi bilo, da bi bil v Rojansko čitalnico prišel sam parkelj ter z veliko in močno metlo debele nako-pičene smeti iz nje pometel. Akoravno so vedenje te čitalnice poslednjega časa že pametni stareji domačini ustmeno, časniki pa grajali javno po časnikih, ostala je vendar, kar je bila. Nek debeli liberalni duh v njej veje: pleše in pije se od večera do jutra vse nedelje in praznike brez obzira na sv. čase. Prav zato so se pa že vsi udje (okolični) izbrisali, samo dva sta še ostala. Še celó gosp. Požar, gotovo spoštovanja vredni prejšnji predsednik, ki tudi malenkosti spregledati vé, ni mogel več prenašati takega početja, ter se je izbrisal.

Iz spodnjega Štajarskega 8. dec. — Že nekoliko tednov se pri nas in v vašéh sosedne Kranjske plazi človeče mnogobrojnih profesijonov; on zavaruje tiče, kateri mu na limanice gredó, pri „Gresham-u“, nadle-

guje, ponuja police in agenture, kjerkoli more, obrekuje, psuje slovenske prvake obeh strank, banko „Slovenijo“ in povrh tega pravi, da je slovensk rodoljub, da je toliko in toliko tisuč forintov za narodno stvar že potrosil! On pravi, da je 360 duhovnov na Kranjskem zavaroval in sedaj se baha in razjasnuje, kako da je „farje“ obdelal, da jih je za banko po njem zastopano pridobil. — Drugi posel, goloobritega človeka je ta, da se za kaplana izdaja. Približa se dekletom ali ženicam po štacunah in krčmah, govoreč, da jutre bode maševal v tej ali uni cerkvi, o tej ali drugi stvari pridigoval, prilagaje glose, pred katerimi mora pošteno dušo rudečica oblitati. — Tretji „Geschäft“ je ta, da se izdaja za misijonarja ter revežu kmetu pripoveduje, da je iz daljnih krajev prišel, kjer je kot misijonar za kriščevo vero delal, da se sme ženiti, govori proti duhovstvu, papežu, spet drugim pravi, da je „skopec“ in enake druge marjedlice. Res! strmeti mora človek, kateri je primoran njegove govore po krčmah poslušati. — Ako je res, da se toliko duhovnov pri tem čednem 40letnim golobradaču zavaruje, obžalovati moram ne le njih, ampak celo Slovenijo, kajti prišli smo po takem do propada, do katerega nas je prokletstvo razcepljenja vrglo, da raje po ptujih sredstvih segamo, kot svoje domače zavode podpiramo. Ne delimo se v „liberalne“ ali „klerikalne“, kajti sloga jači, nesloga tlači! Popustite tuje navade, poprimite se domačega, podpirajte ga, da se krepí, dviga in novooživljena banka „Slovenija“ iz materialnega boja, zmagovalka izide! Vlado pa opozorujem, naj že iz stališča javne npravnosti (Sittlichkeit) z debelim prstom poteptá nečednega agenta pseudokaplana, misijonarja!!

Iz Ljubljane. — Imenik volilcev za zbornico trgovsko in obrtnijsko, kakor ga je pod krilom viteza Vesteneka sestavila volilna komisija, je zdaj na ogled razporežen pri okrajnih glavarstvih po deželi, in čas reklamacij (pritožeb) volilcem, ki so izpuščeni ali pa v napačni oddelek vrsteni, je podaljšan do 29. dne t. m.

Ta sprememba je menda nasledek ostrih besed, s katerimi se je deputacija državnih poslancev (grof Hohenwart, grof Barbo in dr. Vošnjak), kateri je bil grof Hohenwart govornik, pritožila pri ministru trgovstva dr. Banhans-u zoper enostranski imenik volilcev, njega nepostavni razglas in nepravilno sestavo volilne komisije, ter upravičeno željo izrekla, naj se ustavi volitev, razpusti volilna komisija s predsednikom njenim, ki nima zaupanja pri veliki večini ljudstva Kranjskega, in nov volilni imenik naredi.

Prav to je zahtevala tudi deputacija 15 Ljubljanskih mestjanov, večidel trgovcev in obrtnikov s tremi deželnimi poslanci, ki je bila v nedeljo pri načelniku deželne vlade vitezu Widmanu in kateri glavni govornik je bil dr. Costa, katerega so v nadaljevanji razgovora podpirali dr. Zarnik, V. C. Zupan, Horak in Petričič. Vladni načelnik je deloma zagovarjal volilno komisijo, deloma pa se izgovarjal s tem, da mu malo časa še bivajočemu v deželi niso znane osobne razmere natanko. Konečno bila je njegova beseda ta, da so volilcem pritožbe odprte, in da odločilno besedo ima le minister.

Mi moramo obžalovati tako rešitev upravičenih pritožeb. Ko bi gosp. vladni načelnik slišal stoterne glasove hude nevolje o Vesteneckovi kompoziciji volilnega imenika, kakor nam dohajajo iz vseh kotov dežele naše, ne bi mogel zagovarjati onega glasovitega imenika, ki ga na deželi škandal imenujejo zato, ker se iz njega preočitno vidi, kam je v nasprotju z volilnimi imeniki poprejšnjih let meril z novim imenikom oni vitez Vestenek, o katerem je vlada dolžna ostala odgovor na

interpelacijo v deželnem zboru. Vsaj vendar vladni načelnik ne more misliti, da s tako očitno krivičnim operatom se pospešuje veljava (avtoriteta) vlade, marveč da se le bolj podira v današnjih časih, ko od dne do dne zaupanje v pravico bolj omahuje. Kranjska dežela ni ne domêna nemčurjev, ki politiko nesó celó v obrtnijsko zbornico. S tem, da je zasegla včeraj policija „Slov. Nar.“, ki je v nemškem pismu prinesel politični životo-pis mladega viteza Vestenecka, se pač ne bo dalo preveriti mnenje velike večine naroda našega o Vestenecku.

Ker Slovenci še nikoli niso zgrešili postavne poti, je tudi v tej borbi gotovo ne bodo; šli bodo po 5, 7 do 10 ur dolgo pot v okrajna poglavarstva ogledat volilni imenik, ki bi se jim bil moral v bližnjih davkarijah na ogled razporežiti.

Zato se obrnemo še enkrat do naših ljudi po deželi in jim živo na srce pokladamo: ogledite imenik, ali niste v napačni oddelek vpisani, ali iz imenika celó izpuščeni. Kdor je trgovec in plačuje od svojega patenta brez priklad 8 gold. 40 kr. davka, ima volilno pravico v trgovskem razredu. — Pritožbe tudi mi radi prejemamo, da jih oddamo volilni komisiji.

— V „Laibacherici“ je konstitucijska, nam nasprotna stranka že oklicala svoje možé za trgovinski oddelek zbornice Ljubljanske. — Pazite, prijatelji, da se nikdo naših ne vsede na te limanice!

— (Odbor družbe kmetijske) je v poslednji seji sklenil, obrniti se do mestnega magistrata, naj si od c. k. deželne vlade izprosi privoljenje, da prvo sredo vsacega meseca smejo zraven navadnih tržnih sejmov tudi živinski sejmí biti, kajti to bi polajšalo kmetovalcem prodajo goveje živine, pa bi tudi mesarjem dalo priložnost, si v Ljubljani kupiti živine in tako prihraniti si stroškov potovanja po deželi, to pa bi utegnulo tudi znižati ceno mesá Ljubljančanom.

— (Ovce iz državne subvencije) dobijo letos sledeči gospodarji, ki se s tem tudi očitno opomnijo, da v soboto gotovo pridejo po-nje v Ljubljano in se zato oglašijo v pisarnici kmetijske družbe (v Salendrovih ulicah št. 195):

Iz Gorenškega: Prežej Miha iz Srednje vasi v Bohinju, Mahkovec Janez iz Janč, Črni Miha iz Rečice, Kepec France iz Česnjic, Hribar Martin iz Cirkuš, Šuštar Tomaž iz Vina, Razpotnik France iz Razpotja, Kuhar Matevž iz Belepeči, Resnik France iz Zabojevega, Klinar France iz Jesenic, Kelbelj Janez iz Bohinjske Bele, Zalaznik Matevž iz Tuhinja.

Iz Dolenskega: Repše Ignacij iz Št. Janža, Jarc Anton iz Ajdovice, Babnik Janez iz Soteske, Podlesnik Anton iz Jagnence, Lužar Andrej iz Brezja.

Iz Notranjskega: Kavčič Matija iz Zavraca, Margon France iz Trnja, Kavčič Jurij iz gornjega Vrsnika, Modrijan Miha iz Rovt, Korenič Matija iz Žiberš, Nagode Luka iz Ravnika, Leskovec Janez iz Hotederšice, Klemen Andrej iz Predjame, Gerdadovnik Janez iz Vrzdence.

— (Čitalnica Ljubljanska) je imela svoj letni zbor 13. dne t. m., v katerega je prišlo 40 udov. Predsednik dr. Jan. Bleiweis se je v začetnem govoru ozrl na delovanje njeno v preteklem letu, rekši, da je ponudila družbenikom svojim v berilu obilih časnikov mnogo duševne hrane, v besedah in veselicah pa dokaj vedrilnega; s toplo besedo se je zahvalil vsem delalnim močém za krepko pripomoč, po kateri se je čitalnica naša edina ohranila na onem stališču, na katerem je iz prvega svojega začetka bila, v to pa da je najbolj pripomoglo složno delovanje odborovo. Omenivši, da finančni stan njen je ugoden, spominjal se je naposled še preteklo leto umrlih udov ter posebno dveh značajnih rodoljubov: dr. Orla in dr. Vončine,

ki sta mnogo let odbornika bila čitalnici. — Tajnik g. Franjo Ravnikar je bral potem poročilo o delovanju odbora preteklo leto; v prihodnjem listu natisnemo to poročilo celo. — Blagajnik gosp. Andrej Kremžar je priobčil račun preteklega leta in proračun za prihodnje leto, v katerem je kazal, da se tudi v prihodnje nimamo nobenega deficita bati. — 39 oddanih volilnih listov je kazalo, da so bili sledeči gospodje, večidel enoglasno, voljeni v odbor: Dr. Jan. Bleiweis za prvosednika, gosp. Franjo Kadilnik za blagajnika, za odbornike pa gospodje: dr. Karol Bleiweis, dr. Costa, Franjo Drenik, Anton Jentl, Karol Juvančič, Leopold Klinar, Andrej Kremžar, Matevž Kreč, Miha Pakič, dr. Poklukar, Franjo Ravnikar, Hugo Turk, V. Valenta, Ivan Vilhar, dr. Zupanec. — Ker čitalnica je središče narodnega družbenega življenja, želimo jej, da se nam ohrani v čedalje veselejšem napredku.

— (*Gvidonu pl. Raab-Rabenau u*), slovečemu pianistu na Dunaji, rojenemu Kranjcu, sinu v Ljubljani obče spostovanega rajncega c. kr. vladnega svetovalca Karola pl. Raab-Rabenau a, se je, brez njegove prošnje in akoravno se je mnogo družih imenitnih muzikov za to mesto jako potezalo, ponudila služba profesorja za prednašanje na glasoviru na Dunajskem konservatoriji, ki jo je tudi prevzel meseca oktobra t. l. Tako odlikovanje je pač velika čast našemu rojaku.

— (*Dobrodelna predstava v reduti*) je bila po vsem izgledna, dvorana je bila natlačeno polna, čistega dohodka 130 gold.

— (*Slovensko gledališče*.) V soboto so bili prostori prazni, prva igra, sama na sebi ne veliko vredna, je bila splošno tudi jako slabo igrana. Bolj vseč je bila

poslušalcem opereta. — V nedeljo se bo igral prvič „Zakotni pisac“, vesela igra v 4 delih.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Deželni odbor je od ministerstva došlo naznanilo, da se deželni zbori začno med veliko nočjo in binkošti.

— Počitnice državnega zbora se začno menda 20. dne t. m. in nehajo 20. jan. prih. leta. Dozdaj je trajal še razgovor o državnem proračunu. Ostre pušice so letele posebno v Stremajerja pri razgovoru o proračunu za šolstvo ter ga tako spravile iz kože, da se je zelo lovilo in slednjič celo cesarjevo rodovino v razgovor zlekel, rekoč, da je nemška; dr. Meznik ga je prav dobro zavrnil, da po žilah cesarjeve rodovine teče tudi kri Přimislidov in Jagelonov ter da se cesar sam kaže prijaznega vsem narodom in cesarjevič uči se celo češkega jezika. — Dobro podajal je ministra tudi Bärenfeind in rekel, da šolske zadeve ne spadajo v področje državnega zbora, marveč deželnih zborov. Ministru ugodno sta govorila dr. Razlag, ki si je s svojim govorom pridobil pohvalo zagrizenega Nemca Fuxa in najhujših nemčurskih listov, — in Dolfi Schaffer, kateri je pogrete znane Dežmanove žgance o naših šolah ponujal zbornici; pa že v zbornici se ni nikomur vredno zdelo odgovarjati na take otrobe, zato se tudi mi za njegove čenče ne zmenimo. — Greuterjev govor bomo prihodnjič bolj obširno priobčili.

Listnica vredništva. Gosp. Jan. K-čanu: Pesem od „kóz“ bi potrebovala veliko poprav. Pišite nam raji večkrat kaj družega zanimivega, kar se zgodi v Vašem kraju, radi bomo natisnili. — Gosp. Jož. Š. v M: Radi bomo vložili Vašo pritožbo zaradi volilne pravice pri zbornici kupčijski. — Več gosp. dopisnikom: Dopise Vaše drugi pot.

Vabilo na naročbo „Novic“ za leto 1875.

33. tečaj nastopijo „Novice“ v novem letu, od katerega smo ločeni le še 14 dni, zato se oglašijo danes svojim prijateljem z vabilom na novo naročbo.

Obseg našega lista in načela vredništva ostanejo v vsem, kakor so bila 32 let, delovaje za napredek narodnega gospodarstva in obrtništva, in zadovoljni lahko rečemo, dosegla veliko. Obravnave dandanes jako važne družbe kmetijske zvedó bralci najpoprej po našem listu, kateremu odbor izročuje svoje sklepe in oklice.

Kakor pa so v družih, narodu slovenskemu potrebnih stvaréh dozda, tako bodo tudi v prihodnje donašale mnogovrstnih podukov in novic, ne zanemarjaje slovenskega slovstva in šolstva.

Čeravno „Novice“ kot tedenski list političnega polja ne morejo obdelovati obširno, obdelujejo ga vendar toliko, da bralci njihovi vse, kar se važnega po svetu zgodi čez teden, na kratko rečeno po njih zvedó. Ker njih program, ki so ga prve razvile na Slovenskem, ostane nepremakljiv, „za vero, dom, cesarja“, pripravljene so na neprestali boj z lažnjivim in puhlim liberalizmom in poganskim brezverstvom, kakor dozda, tako tudi v prihodnjem letu, v katerem, ako nas vsa znamenja ne motijo, bosta konec vzela oba.

Svojim častitim dopisnikom, ki so nas dozdaj prijazno podpirali v vzajemni borbi zoper nasprotnike našega programa, ki je program poštenega naroda slovenskega, izrekamo pri tej priliki prisrčno zahvalo za njihovo pomoč, ter jih vljudno prosimo, nam podpore svoje ne odtegniti v prihodnjem letu.

„Oglasnik“ ostane kakor dozda, glasilo raznih naznanil, oklicev itd.

Cena nizka, kakor je bila, ostane „Novicam“ z „Oglasnikom“ vred tudi prihodnje, one veljajo v tiskarnici prejemane za celo leto 4 gld. — kr.

po pošti pošiljane	4	„	60	„
v tiskarnici prejemane za pol leta 2	„	—	„	
po pošti pošiljane	2	„	40	„
v tiskarnici prejemane za četrt leta 1	„	—	„	
po pošti pošiljane	1	„	30	„

Za pošiljanje na dom v Ljubljani za celo leto se plača 40 krajc.

Naročnina se pošilja Blaznikovi tiskarnici v Ljubljano in to najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen), ki se dobivajo pri vsaki pošti in veljajo le 5 krajc.

Častite naročnike prosimo, naj hitijo z naročilom, da brž prvi list o novem letu v redu dobijo.

Vredništvo.